

MUZEUL ȚĂRII CRIȘURILOR

CRISIA

L

O R A D E A • 2 0 2 0

DESFIINȚAREA BAROULUI DE AVOCAȚI TURDA (1947-1950)

Răzvan Mihai NEAGU*

THE DISSOLUTION OF THE LAWYERS BAR IN TURDA (1947-1950)

ABSTRACT

The Lawyers Bar was a traditional institution in the history of Turda, which functioned between the years 1923-1950. Among its members we mention many personalities of the town and county Turda, such as Valer Moldovan Augustin Rațiu, Mihai Moldovan, Emil Chețianu and many others. In the inter-war time the representatives of the barristers from Turda attended the general congresses of the Romanian Lawyers Union. The irretrievably setting of the Communism in Romania had among its multiple negative consequences the irreversible dissolution of the Bar in Turda, during a process taking place between 1947-1950, which, in our opinion consisted of four phases: 1) forming a trade union (1947); 2) the dissolution of the old Bar and its replacement with The Bar Association (1948); 3) the purge done (1948); 4) the dissolution of the county, the ending of the activity of The Bar Association and their incorporation in the Lawyers Bar Association in Cluj (1950).

Keywords: Lawyer, Turda, Bar, Communist regime, Purge

Preliminarii

Baroul de avocați a fost una dintre instituțiile tradiționale din orașul Turda. El îi grupa pe cei mai reprezentativi profesioniști ai domeniului juridic, personalități ale comunității locale și nu numai. Orașul Turda a avut o puternică tradiție juridică anterioară înființării baroului, reprezentată de o serie de personalități precum Ioan Rațiu, Anania Moldovan și Valer Moldovan (tată și fiu), Augustin Rațiu, frații Eugen și George Pătăceanu, frații Iuliu și George Popescu. Formați la școala juridică maghiară de la Cluj¹, acești avocați s-au remarcat în cadrul mișcării naționale a românilor transilvăneni și au contribuit decisiv la realizarea Marii Uniri. Ei, alături de alții, au reprezentat comunitatea turdeană și celelalte comunități din comitat la marele moment de la 1 decembrie 1918 de la Alba Iulia².

În perioada interbelică, în granițele României Mari, viața și activitatea avocaților din Turda s-a modificat, în sensul în care ei s-au organizat într-un barou județean, parte componentă a rețelei de barouri naționale. La 6 august 1923 s-a constituit Baroul avocațial Turda³, în contextul în care la 21 februarie 1923 fusese elaborată Legea pentru organizarea și unificarea corpului de avocați. Această instituție a fost un bastion local al democrației autentice, loc de întâlnire a unor minți și judecăți luminate. În perioada interbelică, avocații din Baroul Turda au deținut funcții cheie la nivelul orașului și județului (primar, prefect, subprefect, președinte al Consiliului Județean, juristconsult

* Colegiul Tehnic Turda; e-mail: neagumihai20@yahoo.com

1 A se vedea Cornel Sigmirean, *Istoria formării intelectualității românești din Transilvania și Banat în Epoca Modernă*, Presa Universitară Clujeană, 2000.

2 Lazăr Gruneanțu, Mirel Ionescu, *Contribuția avocaților din Transilvania și Banat la Marea Unire*, Editura Argonaut, Cluj-Napoca, 2018, *passim*; Răzvan Mihai Neagu, Horațiu Groza, George Mărie, Valer Moldovan și Augustin Rațiu, *reprezentanți ai orașului Turda la Marea Unire persecutați în perioada dictaturii comuniste*, Editura Școala Ardeleană și Editura Mega, Cluj-Napoca, 2019, *passim*.

3 *Turda*, anul V, 12 august 1923, nr. 30, p. 4.

județean etc.). Conducerea baroului era sigurată de decan. Decanii Baroului Turda și-au reprezentat cu cinste instituția și colegii de breaslă la congresele generale ale avocaților din România. Astfel, decanul Valer Moldovan a luat parte la congresele de la Timișoara (4-7 septembrie 1926)⁴ și Constanța (7-8 septembrie 1927)⁵, în timp ce decanul Augustin Rațiu a participat la congresele de Iași (7-8 septembrie 1931)⁶, Cluj (8-9 septembrie 1932)⁷ și Târgu-Mureș (8-10 septembrie 1935)⁸.

Baroul a funcționat neîntrerupt, chiar și în perioada deosebit de dificilă a celui de-Al Doilea Război Mondial, până la desființarea sa de către autoritățile comuniste (1950).

Instalarea definitivă a comunismului în România a avut printre multiplele consecințe negative și desființarea definitivă a Baroului Turda, în cadrul unui proces desfășurat în perioada 1947-1950, și care, în opinia noastră, a avut patru etape:

- 1) sindicalizarea (1947)
- 2) desființarea vechiului Baroului și înlocuirea lui cu Colegiul de avocați (1948)
- 3) operarea de epurări (1948)
- 4) desființarea județului, care a dus la încetarea activității Colegiului de avocați și încadrarea acestora în Colegiul de avocați Cluj (1950)

Sindicalizarea

Procesul de sindicalizare a Baroului Turda a început în anul 1947 și a avut două faze: *primo*-constituirea Sindicatului avocaților din Turda; *secundo*-transformarea acestuia în Asociația profesională a avocaților din Baroul Turda.

Înființarea Sindicatului avocaților din Turda a avut loc la 8 august 1947, în cadrul unei ședințe solemne, în cadrul căreia a fost ales un comitet de conducere alcătuit din: Ioan Cerghizan (președinte), Maurițiu Varfalvi (vicepreședinte), Romul Oniga (secretar general), Desideriu Szöllösy (casier), Eugen Weinberger, Veniamin Gomboșiu și Iuliu Toth (membrii), Augustin Russu și Petru Triteanu (membrii supleanți), Constantin Aldea și Petru Maier (cenzori), Miron Mărie (cenzor supleant)⁹.

Peste doar două luni, la 8 octombrie 1947, Sindicatului avocaților din Turda s-a transformat în Asociația profesională a avocaților din Baroul Turda, temeiul legal invocat fiind legea sindicatelor profesionale din 1945 și legea nr. 316 din 1 septembrie 1947 pentru modificarea și completarea unor dispozițiuni din legea asupra sindicatelor profesionale¹⁰. Sediul noii structuri a fost stabilit în Piața Mihai Viteazul, nr. 48 (actuala Piață a Republicii). A fost ales un comitet de conducere format din: Ioan Cerghizan (președinte), Sebastian Repede (vicepreședinte), Romul Oniga (secretar general), Maximilian Auslander (casier), Eugen Weinberger, Veniamin Gomboșiu și Iuliu Toth (membrii), Desideriu Szöllösy și Ervin Pop (cenzori)¹¹.

Avocatul Romul Oniga a fost împuternicit să facă toate formalitățile pentru dobândirea personalității juridice a noii asociații. Scopul declarat al acesteia era: *reprezentarea și apărarea intereselor profesionale, economice și morale ale membrilor săi, dezvoltarea sentimentului de demnitate și solidaritate profesională dintre ei, sprijinirea tuturor năzuințelor și revendicărilor lor, care tind la îmbunătățirea condițiilor de exercitarea profesiei, precum și dezvoltarea cunoștințelor profesionale*

4 Buletinul Uniunii Avocaților, anul III, nr. 7-8, septembrie-octombrie 1926, p. 158-162; Lazăr Gruneanțu, *Istoria Baroului Timiș*, Editura Mirton, Timișoara, 2012, p. 129; Valentin Vișinescu, Horațiu Groza, *120 de ani de la Procesul Memorandului. Familia Rațiu înainte și după Memorandum*, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2014, p. 158.

5 Buletinul Uniunii Avocaților, anul IV, nr. 7-8, septembrie-octombrie 1927, p. 90.

6 Buletinul Uniunii Avocaților, anul VIII, nr. 7-8, septembrie-octombrie 1931, p. 98.

7 Buletinul Uniunii Avocaților, anul IX, nr. 7-8, septembrie-octombrie 1932, p. 172.

8 Buletinul Uniunii Avocaților, anul XII, nr. 9 noiembrie 1935, p. 187.

9 *Cuvântul Poporului*, anul IV, nr. 136, 21 august 1947, p. 2.

10 Arhivele Naționale, Serviciul Județean Cluj, Fond Baroul de Avocați Turda, Mapă cuprinzând actele de constituire a asociației profesionale a avocaților din Baroul Turda întocmite în 8 octombrie 1947, f. 1.

11 *Ibidem*.

și generale ale membrilor săi¹². Potrivit Actului său constitutiv, asociația urma să obțină și să asigure condiții optime de muncă, să se ocupe de pregătirea profesională a avocaților stagiați, să organizeze instituții de asistență pentru membrii săi, precum și servicii medicale, case de odihnă, cantine pe baze cooperatiste, să acorde ajutoare în caz de boală, să înființeze și să tuteleze instituții economice, case de credit, cooperative etc., să stabilească legături de reciprocitate cu alte organizații similare din țară, să organizeze conferințe, seminarii practice, întruniri profesionale, serbări și să editeze un organ de publicitate propriu și a altor publicații cu caracter juridic și profesional. De asemenea, se dorea organizarea de biblioteci, săli de lectură și recreație. Desigur că aceste puncte au rămas la stadiul de deziderat.

Membrii asociației puteau fi avocații din Baroul Turda, care practică profesia și care manifestă atât în exercitarea acesteia, cât și în viața publică sentimente și concepții de solidaritate profesională. În legătură cu opinia politică și confesională a membrilor săi, se specifica foarte clar că: *ei pot avea opiniune politică sau religioasă, în măsura în care prin aceasta nu prejudiciază interesele asociației*¹³. În mod clar, această prevedere era îndreptată contra simpatizanților partidelor istorice (Partidul Național Țărănesc-Maniu era deja desființat din vara anului 1947, iar Partidul Național Liberal-Brătianu urma să se autodizolve la începutul lunii noiembrie a anului 1947). Referitor la apartenența confesională, prevederea de mai sus era împotriva Greco-Catolicismului, aflat în plină perioadă de persecuție (noul mitropolit ales în anul 1946, Alexandru Rusu, nu fusese recunoscut de autoritățile comuniste). Cu toate acestea, în Asociația avocaților turdeni au intrat și persoane care îmbrățișau această confesiune.

Revenind la actul constitutiv, în acest document se preciza că intrarea în această structură se făcea pe baza unei cereri adresată comitetului, petentul având nevoie și de recomandarea a doi membri ai asociației. În continuare se preciza că avocații stagiați se vor constitui într-o secție specială a asociației. Organismele de conducere ale asociației erau adunarea generală, comitetul ales din cadrul adunării generale și comisia de cenzori¹⁴.

În noul organism sindical al avocaților din județul Turda, nu au fost cuprinși toți avocații din barou, indiciu clar că unul dintre scopurile ascunse ale creării sale a fost și epurarea mascată. La 18 octombrie 1947, avocatul Xenofont Berezescu din Baia de Arieș, depunea o cerere de primire în asociația menționată, precizând că este membru al Partidului Național Liberal-Tătărescu (aliatul comuniștilor), *deci simpatizant și susținător al guvernului democratic de la cârma țării*¹⁵. Această precizare a avocatului din Baia de Arieș, arată că orientarea politică era foarte importantă în accederea în asociația avocaților turdeni.

Conform actelor păstrate în Fondul Baroul de Avocați Turda, păstrat la Arhivele Naționale, Serviciul Județean Cluj, membrii fondatori ai Asociației Profesionale a Avocaților din Baroul Turda au fost¹⁶:

Nr. Crt.	Numele și prenumele	Domiciliul	Profesiunea	Obs.
1	Dr. Cerghizan Ioan	Turda P. Mihai Viteazul 21	avocat definitiv	
2	Dr. Repede Sebastian	P. Mihai Viteazul 44	avocat definitiv	
3	Dr. Szöllösy Desideriu	Turda P. Mihai Viteazul 14	avocat definitiv	
4	Dr. Hada Constantin	Turda Cal. Regele Ferdinand nr. 15	avocat definitiv	

12 *Ibidem*.

13 *Ibidem*.

14 *Ibidem*, f. 2.

15 *Ibidem*, f. 10.

16 Arhivele Naționale, Serviciul Județean Cluj, Fond Baroul de Avocați Turda, Mapă cuprinzând actele de constituire a asociației profesionale a avocaților din Baroul Turda întocmite în ziua de 8 octombrie 1947, f. 12.

5	Oniga Romul	Turda P. Mihai Viteazul 48	avocat definitiv	
6	Gomboșiu Veniamin	Turda P. Mihai Viteazul 7	avocat definitiv	
7	Moldovan Ioan	Turda str. Avram Iancu 44	avocat definitiv	
8	Săveanu Eugen	P. Mihai Viteazul 44	avocat definitiv	
9	Dr. Serbu Ioan	Turda P. Regina Maria 23	avocat definitiv	
10	Dr. Russu Eugen	Turda Str. Vășinschi 1	avocat definitiv	
11	Maier Petru	Turda Str. Potaisa 35	avocat definitiv	
12	Dr. Varfalvi Maurițiu	Turda P. Mihai Viteazul 44	avocat definitiv	
13	Triteanu Petru	Turda P. Mihai Viteazul 9	avocat definitiv	
14	Dr. Russu Coriolan	Turda Str. Vășinschi 1	avocat definitiv	
15	Sebessy Alexandru	Turda P. Regina Maria 36	avocat definitiv	
16	Boca Dimitrie	Turda str. Eminescu, nr. 20	avocat definitiv	
17	Liciu Gheorghe	Turda str. Dr. Ioan Rațiu 36	avocat definitiv	
18	Dr. Mărie Miron	Turda P. Mihai Viteazul 39	avocat definitiv	
19	Weinberger Eugen	Turda P. Mihai Viteazul 49	avocat definitiv	
20	Adorjan Geza	Turda str. Ecat. Teodoroiu 29	avocat definitiv	
21	Dr. Istrate Teodor	Turda P. Mihai Viteazul 20	avocat definitiv	
22	Păteanu Petru	Turda str. Avram Iancu nr. 36	avocat definitiv	
23	Dr. Auslander Max.	Turda P. Mihai Viteazul 35	avocat definitiv	
24	Dr. Aldea Constantin	Turda P. Mihai Viteazul nr. 53	avocat definitiv	
25	Todor Ioan	Iara	avocat definitiv	
26	Weinberger Zita	Turda P. Mihai Viteazul 49	avocat stagiar	
27	Dr. Toth Iuliu	Turda P. Mihai Viteazul 48		
28	Dr. Maior Emil	Turda P. Mihai Viteazul nr. 20	avocat definitiv	
29	Cătană Sabin	Turda P. Mihai Viteazul nr. 20	avocat definitiv	
30	Dr. Rusu Augustin	Turda P. Mihai Viteazul nr. 21	avocat definitiv	
31	Maksay Iosif	Câmpia Turzii	avocat definitiv	

Desființarea vechiului Baroului și înlocuirea lui cu Colegiul de avocați

La scurt timp de la instalarea definitivă și durabilă la putere, în urma abdicării forțate a regelui Mihai (30 decembrie 1947), regimul comunist a efectuat o reformă radicală a exercitării profesiei de avocat prin Legea nr. 3 din 17 ianuarie 1948 pentru desființarea barourilor și înființarea colegiilor de avocați din România. Această lege a instituit controlul absolut al statului asupra avocaților. Astfel, barourile care funcționau încă din perioada interbelică au fost dizolvate (art. 1) și înlocuite cu colegii de avocați, care urmau să se constituie la nivelul fiecărui județ (art. 2) și care preluau întregul patrimoniu al fostelor barouri. Numărul membrilor acestor noi instituții urma să fie stabilit de Ministerul Justiției (art. 2, alin. 3). De asemenea, autoritatea centrală reprezentantă de Ministerul Justiției urma să numească la conducerea colegiilor de avocați Comisii interimare (art. 4), conduse de un președinte secondat de patru membrii (art. 5), în cazul colegiilor județene, unde nu exista Curte de Apel, așa cum era și cazul din județul Turda¹⁷. Noua lege prevedea că avocații vor depune personal (cu excepția cazurilor de forță majoră) o cerere de înscriere în colegiul de avocați respectiv, până în data de 31 ianuarie 1948, în care trebuie precizate toate datele cerute, în caz de existență a unor informații false și incomplete, se risca neînscriserea (art. 6)¹⁸. Legea statua și condițiile în care avocații puteau fi acceptați în colegiile de avocați, deschizând astfel calea spre epurări, deoarece în articolul 7, se spunea că avocații trebuie să-și fi exercitat profesia în mod demn și să nu fi manifestat atitudini antidemocratice în viața lor publică sau profesională¹⁹. Decizia de adoptare a noilor membrii, urma să fie luată de o Comisie specială compusă din trei membrii din cadrul Comisiei interimare, fără citarea părților (art. 9). În cazul respingerii unui anume candidat, cel puțin de fațadă, era păstrată instituția apelului, iar cei în cauză se puteau adresa Uniunii Colegiilor de Avocați, în termen de cinci zile sau președintelui Comisiei Interimare (art. 10)²⁰. Legea elaborată de comuniști a suspendat definitivările, înscrierile de noi avocați și tranferările în intervalul 31 ianuarie 1948-1 martie 1948 și prevedea reducerea personalului administrativ și de serviciu al noilor colegii (art. 16)²¹.

Prin intermediul acestei legi de inspirație sovietică, regimul comunist și-a dorit să distrugă tradiția barourilor. Caracterul legii a fost unul exclusiv politic, de a transforma avocatura din România și de a o adapta noilor imperative ale regimului comunist. De asemenea, un alt scop al ei au fost epurările mascate din cadrul acestei profesii extrem de bine văzută în societate și ai cărei practicanți se bucurau de respectul concitadinilor lor, cu precizarea că în Transilvania, avocații s-au aflat în primele rânduri ale intelectualității și au contribuit în mod decisiv la realizarea Marii Uniri.

Legea discutată anterior a fost modificată de Legea nr. 16 din 10 februarie 1948. Aceasta spunea că: *Numărul membrilor Colegiilor județene se va fixa pe categorii de avocați, defnitive și stagieri, de ministrul justiției, care va determina și numărul membrilor care vor exercita profesiunea de avocat sau apărător pe lângă judecătoriile mixte și rurale*²². În continuare se specifica: *Până la 10 Februarie inclusiv, avocații și apărătorii vor face și depune personal, cu excepția cazurilor de forță majoră, cerere de înscriere în Colegiile respective, în care vor prevedea toate datele cerute de articolul următor, sub sancțiunea neînscriserii în Colegiu, în cazul indicării de date ireale sau incomplete*²³. O altă modificare adusă făcea referire la următorul aspect: *Comisiunile speciale vor putea, cu arătarea de motive, să mărginească prin decizia de înscriere, dreptul avocaților salariați, publici sau particulari, în sensul de a putea reprezenta și pleda numai pentru instituția sau întreprinderea ai cărei salariați sunt. Acești avocați vor fi trecuți într-un tablou special și vor purta titlul de avocat juristconsult*²⁴.

17 Baroul Constanța, *Avocatura în România*, culegere de texte întocmită de Cristina Nedelcu, coordonatorul ediției Ionel Hasotti, vol. II, Editura Muntenia, Constanța, 2004, p. 11.

18 *Ibidem*, p. 12.

19 *Ibidem*.

20 *Ibidem*.

21 *Ibidem*, p. 13.

22 *Ibidem*, p. 14.

23 *Ibidem*.

24 *Ibidem*, p. 15.

Era absolut firesc ca și la Turda profesiunea de avocat să sufere transformările radicale reclamate de noua legislație.

Într-un proces verbal din 10 februarie 1948, Comisia interimară a Colegiului de Avocați din județul Turda, compusă din Sebastian Repede (președinte), Ioan Cerghizan, Maximilian Auslander și Romul Oniga (membrii), constată că următorii avocați membrii ai fostului Barou Turda, au depus cerere pentru înscrierea în Colegiul avocaților din județul Turda (63 de avocați definitivi și patru stagiați):

- 1) Nicolae Corlățeanu (Luduș)
- 2) Dr. Ovidiu Popescu (Turda)
- 3) Xenofont Berezescu (Baia de Arieș)
- 4) Dr. Alexandru Blașiu (Luduș)
- 5) Dr. Ioan Olteanu (Luduș)
- 6) Dr. Ioan Miclea (Turda)
- 7) Eugen Leucesu (Lupșa)
- 8) Dr. Ștefan Tamaș (Iara)
- 9) Aurel Toader (Iara)
- 10) Ioan Todor (Iara)
- 11) Dr. Mihail Moldovan (Luduș)
- 12) Ervin Pop (Câmpia Turzii)
- 13) Dr. Mihail Mohai (Luduș)
- 14) Dr. Vasile Vlassa (Turda)
- 15) Dr. Iosif Maksay (Turda)
- 16) Ioan Moldovan (Turda)
- 17) Dr. Constantin Hada (Turda)
- 18) Eugen Săveanu (Turda)
- 19) Dr. Maurițiu Varfalvi (Turda)
- 20) Dr. Nicolae Gal sen. (Turda)
- 21) Dr. Eugen Russu (Turda)
- 22) Dr. Emil Chețianu (Turda)
- 23) Dr. Coriolan Russu (Turda)
- 24) Dr. Teodot Istrate (Turda)
- 25) Dr. Augustin Rațiu (Turda)
- 26) Dr. Emil Maior (Turda)
- 27) Dr. Eugen Weinberger (Turda)
- 28) Dr. Miron Mărie (Turda)
- 29) Petru Morariu (Turda)
- 30) Sabin Cătană (Turda)
- 31) Geza Adorjan (Turda)
- 32) Dr. Meletie Canțer (Câmpeni)
- 33) Dr. Iustin Furdui (Câmpeni)
- 34) Dr. Ionel Palade (Câmpeni)
- 35) Dr. Petru Cazan (Câmpeni)
- 36) Dr. Macedon Majoreanu (Luduș)
- 37) Vladimir Grimalschi (Turda)
- 38) Dr. Constantin Aldea (Turda)
- 39) Dr. Veniamin Gomboșiu (Turda)
- 40) Dr. Petru Păteanu (Turda)
- 41) Dr. Desideriu Szöllösy (Turda)
- 42) Dr. Ioan Serbu (Turda)
- 43) Nichifor Dorogan (Câmpia Turzii)
- 44) Dr. Ioan Pinteaa (Luduș)

- 45) Dr. Emil Fedorca (Turda)
- 46) Dr. Alexandru Sebessy (Turda)
- 47) Dr. Iosif Chioreanu (Turda)
- 48) Stelian Spirescu (Câmpia Turzii)
- 49) Dr. Ioan Boeriu (Turda)
- 50) Dr. Augustin Rusu (Turda)
- 51) Ioan Spirescu (Câmpia Turzii)
- 52) Simion Ciortea (Turda)
- 53) Dimitrie Boca (Turda)
- 54) Petru Maier (Turda)
- 55) Dr. Petru Triteanu (Turda)
- 56) Constantin Gligor (Câmpeni)
- 57) Gheorghe Liciu (Turda)
- 58) Romul Oniga (Turda)
- 59) Dr. Ioan Cerghizan (Turda)
- 60) Dr. Sebastian Repede (Turda)
- 61) Dr. Maximilian Auslander (Turda)
- 62) Dr. Remus Pașca din Câmpeni prin Ana Lazăr
- 63) Teodor Abrudan din Turda prin Silvia Abrudan

Au mai depus cereri de înscriere personal, următorii avocați stagiaari: Nicolae Gal iun., Octavian Gritta, Zita Weinberger și Dr. Iuliu Toth toți din Turda. Comisia Interimară a constatat că următorii membri ai fostului barou nu au depus cerere de înscriere în colegiu: Ștefan Barta din Câmpia Turzii, Dr. Coriolan Scrob din Câmpeni și Dr. Andrei Nicola din Iara²⁵.

Stabilirea membrilor Colegiului de avocați nu a fost lăsată numai în seama forului profesional local, fiind nevoie și de avizul favorabil al Ministerului de Justiție. În acest mod se dorea eliminarea celor care erau recunoscuți pentru poziția lor anticomunistă sau se remarcaseră prin activitatea lor din perioada interbelică, în calitate de membri ai partidelor democratice (național țărănesc și național liberal). Astfel, numirea membrilor Colegiului de avocați a devenit o epurare mascată. Într-o telegramă circulară adresată Colegiului de avocați Turda de către Ministerul de Justiție la 10 februarie 1948, se indica faptul că cererile de înscriere trebuie analizate cu celeritate, iar înainte de a se lua decizia de acceptare, trebuie trimis la București un tablou al avocaților definitiv, al stagiariilor și al apărătorilor. Telegrama preciza imperativ: *Decizia de primire în colegiu o veți da numai după primirea avizului nostru*²⁶. Prin amintita telegramă, Ministerul de Justiție mai solicita și un tablou nominal al avocaților definitiv, stagiaari și apărătorilor, care figurau în Baroul Turda, până la data 10 ianuarie 1948. Așadar, Ministerul de Justiție dorea să se asigure de faptul că membrii Colegiului de avocați Turda sunt persoane de încredere pentru noul regim politic, impunând practic cenzura asupra numirii sau respingerii acestora.

Comisia Interimară a Colegiului a acordat aviz favorabil de înscriere, în data de 12 februarie 1948, pentru 27 de avocați definitiv și trei stagiaari²⁷. Cei acceptați au fost:

- 1) Dr. Constantin Aldea (Turda)
- 2) Dr. Maximilian Auslander (Turda)
- 3) Sabin Cătană (Turda)
- 4) Dr. Ioan Cerghizan (Turda)
- 5) Dr. Iosif Chioreanu (Turda)

25 Arhivele Naționale, Serviciul Județean Cluj, Fond Baroul de Avocați Turda, Dosar cuprinzând circularele Ministerului de Justiție și ale Uniunii Avocaților din Republica Populară Română și corespondența referitoare la anul 1948, f. 6.

26 *Ibidem*, f. 8.

27 *Ibidem*, f. 10.

- 6) Dr. Emil Fedorca (Turda)
- 7) Dr. Constantin Hada (Turda)
- 8) Dr. Teodot Istrate (Turda)
- 9) Petru Maier (Turda)
- 10) Dr. Emil Maior (Turda)
- 11) Dr. Miron Mărie (Turda)
- 12) Ioan Moldovan (Turda)
- 13) Romul Oniga (Turda)
- 14) Dr. Ovidiu Popescu (Turda)
- 15) Dr. Sebastian Repede (Turda)
- 16) Dr. Eugen Russu (Turda)
- 17) Eugen Săveanu
- 18) Dr. Maurițiu Varfalvi (Turda)
- 19) Dr. Eugen Weinberger (Turda)
- 20) Ervin Pop (Câmpia Turzii)
- 21) Dr. Petru Cazan (Câmpeni)
- 22) Dr. Iustin Furdui (Câmpeni)
- 23) Dr. Ionel Palade (Câmpeni)
- 24) Dr. Ștefan Tamaș (Iara)
- 25) Aurel Toader (Iara)
- 26) Dr. Alexandru Blașiu (Luduș)
- 27) Nicolae Corlățeanu (Luduș)

Cei trei avocați stagiați acceptați în Colegiu au fost: Nicolae Gal iun., Dr. Iuliu Toth și Zita Weinberger toți din Turda²⁸.

Operarea de epurări

Analizând cu atenție lista avocaților definitivți, se observă absența unor mari personalități ale Turzii sau ale județului omonim, cu o contribuție remarcabilă la viața publică din perioada interbelică. În acest sens, în opinia noastră, primii pe listă ar fi Augustin Rațiu, decan al Baroului Turda între 1929-1937 și Emil Chețianu, fost prefect al județului Turda și decan în perioada 1943-1946. Aceștia, dar și alții au fost practic epurați din Colegiul de avocați Turda, ei nefiind agreați de regimul comunist. De altfel, aceștia, dar și alții vor cunoaște rigorile Gulagului românesc.

Motivul deciziei eliminării lor a fost unul pur politic, toți cei epurați mascat au fost membri ai partidelor politice din perioada interbelică, mai ales Partidul Național Țărănesc și Partidul Național Liberal. O soartă similară au avut mai mulți avocați, precum: Ioan Șerbu (fostul ginere al lui Augustin Rațiu), Mihail Moldovan din Luduș, fost prefect al județului Turda, avocatul de etnie maghiară Nicolae Gal, deputat în Parlamentul României, în mai multe legislaturi din partea Partidului Maghiar, fruntașul liberal Ioan Boeriu, care reprezentase de mai multe ori județul Turda în legislativul de la București, Macedon Majoreanu din Luduș, om politic liberal (Partidul Național Liberal-Gheorghe Brătianu), turdeanul Coriolan Russu, membru al Partidului Poporului (condus de generalul Alexandru Averescu) și apoi al Partidului Național Agrar (condus de poetul Octavian Goga). Interesant este cazul avocatului Ioan Oltean din Luduș, care fusese în perioada interbelică președintele Consiliului județean Turda. Inițial, acesta nu era pe lista celor admiși, dar ulterior a fost acceptat. O situație identică au avut-o și avocații Nichifor Dorogan din Câmpia Turzii și Xenofont Berezescu din Baia de Arieș.

Legătura dintre noua instituție și Ministerul Justiției a fost asigurată de avocații Maximilian Auslander și Sebastian Repede, care au plecat la București în 13 februarie 1948, conform unor ordine de serviciu emise pe numele lor de Colegiul de avocați din județul Turda. În respectivele documente

se spune că deplasarea în capitală se face în interes de serviciu în baza ordinelor telegrafice nr. 10.304 din 10 februarie 1948 și nr. 11.151 din 12 februarie 1948²⁹.

În urma procesului de reorganizare a Baroului Turda, transformat în Colegiul de avocați au fost înscriși în Tablou 30 de avocați definitiv și trei stagiași³⁰.

Nr. Crt.	Numele și prenumele	Definitivi stagiași	Data nașterii	Data înscrierii în corp	Localitatea unde profesează
1	Aldea Constantin	Def.	15 VII 1903	4 VII 1929	Turda
2	Auslander Maximilian	Def.	26 VI 1916	14 VII 1939	Turda
3	Cerghizan Ioan	Def.	1 I 1911	5 I 1934	Turda
4	Fedorca Emil	Def.	10 V 1902	17 II 1932	Turda
5	Hada Constantin	Def.	10 VIII 1900	19 VII 1924	Turda
6	Liciu Gheorghe	Def.	14 IV 1891	1 IV 1935	Turda
7	Maior Emil	Def.	7 VIII 1905	28 VIII 1928	Turda
8	Mărie Miron	Def.	12 III 1895	10 I 1926	Turda
9	Oniga Romul	Def.	15 IX 1904	30 VI 1928	Turda
10	Păteanu Petru	Def.	28 VII 1886	6 VI 1918	Turda
11	Popescu Ovidiu	Def.	11 XI 1899	15 IX 1925	Turda
12	Repede Sebastian	Def.	31 XII 1901	11 VII 1927	Turda
13	Russu Eugen	Def.	25 V 1908	31 V 1930	Turda
14	Sebessy Alexandru	Def.	4 X 1895	29 X 1927	Turda
15	Varfalvi Maurițiu	Def.	28 V 1885	15 XI 1905	Turda
16	Weinberger Eugen	Def.	23 XII 1907	3 V 1930	Turda
17	Blașiu Alexandru	Def.	23 VIII 1900	9 II 1935	Luduș
18	Corlățeanu Nicolae	Def.	25 IV 1901	27 III 1929	Luduș
19	Olteanu Ioan	Def.	19 I 1875	17 X 1901	Luduș
20	Dorogan Nichifor	Def.	13 V 1899	26 IV 1928	Câmpia Turzii
21	Maier Petru	Def.	4 II 1915	3 XI 1942	Câmpia Turzii
22	Pop Ervin	Def.	29 III 1905	IV 1932	Câmpia Turzii
23	Berezescu Xenofont	Def.	26 I 1899	13 V 1927	Baia de Arieș
24	Cătană Sabin	Def.	24 III 1919	27 III 1944	Baia de Arieș
25	Cazan Petru	Def.	28 X 1896	30 VI 1924	Câmpeni
26	Pașca Remus	Def.	17 III 1881	1 XI 1906	Câmpeni
27	Săveanu Eugen	Def.	23 V 1916	17 IV 1945	Câmpeni
28	Moldovan Ioan	Def.	6 I 1918	29 IX 1942	Iara
29	Tamaș Ștefan	Def.	22 X 1882	14 III 1908	Iara
30	Toader Aurel	Def.	25 I 1906	23 V 1929	Iara
31	Gal Nicolae iun.	Stag.	20 VII 1921	14 VIII 1946	Turda
32	Toth Iuliu	Stag.	28 V 1914	10 VIII 1946	Turda
33	Weinberger Zita	Stag.	7 V 1918	23 V 1946	Turda

Pe de altă parte, Ministerul de Justiție a avut în vedere impunerea unui număr fix de avocați definitiv și stagiași, în noile Colegii județene. Prin decizia nr. 20.337 din 10 martie 1948, noul ministru al justiției, Avram Bunaciu a stabilit pentru fiecare colegiu județean numărul maxim de avocați acceptați. Pentru Colegiul avocaților din județul Turda s-a stabilit numărul de 30 de avocați definitiv și cinci stagiași³¹. În acest mod autoritatea centrală de la București s-a insinuat în organizarea internă a Colegilor de avocați județene controlând acceptarea și respingerea persoanelor în cadrul noilor instituții avocațești. Acestea s-au conturat tot mai pronunțat ca instituții politice, aflate sub comanda totală a autorităților centrale de la București.

29 *Ibidem*, f. 13, 14, 15.

30 *Ibidem*, f. 38.

31 *Monitorul Oficial*, nr. 59, 11 martie 1948, p. 2138.

Avocații din Turda s-a conformat și s-au comportat în consecință. Dacă inițial au fost acceptați 27 de avocați definitivi și trei stagieri, pe tabloul Colegiului de avocați au apărut încă trei nume, așa cum am arătat mai sus.

Desființarea județului și încetarea activității Colegiului de avocați și încadrarea acestora în Colegiul de avocați Cluj

Colegiul de avocați Turda, instituția moștenitoare a Baroului de avocați Turda a avut o existență efemeră (1948-1950). După reforma administrativă din 6 septembrie 1950, când cele 58 de județe ale României interbelice au fost desființate, (între ele fiind și județul Turda), fiind înlocuite cu regiunile și raioanele, unități administrative de inspirație sovietică, activitatea Colegiului de avocați Turda a luat sfârșit, membrii săi fiind repartizați în cadrul Colegiului Cluj³². Își înceta astfel activitatea, una dintre instituțiile profesionale remarcabile la nivelul orașului și județului Turda.

Considerații finale

Instalarea definitivă a comunismului în România a produs o bulversare a vieții juridice, fapt cu consecințe deosebit de negative la nivel național. Ghidați de imperativele Moscovei, comuniștii au declanșat un adevărat asalt asupra sistemului judiciar tradițional și democratic al României interbelice. Una dintre ținte a fost și profesia de avocat. Printr-o legislație de factură stalinistă, condițiile în care se putea exercita profesia de avocat au fost adaptate noii situații politice. La nivel local, printre instituțiile care au avut cel mai mult de suferit au fost barourile județene. Acestea au fost sindicalizate, reconfigurate, epurate de elemente indezirabile pentru noul regim și în cele din urmă desființate. Un astfel de caz, care ilustrează acest proces, a fost exemplul Baroului Turda.